

Leto II.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 20.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 15. oktobra 1937

Zakaj v Z. Z. D.

ZZD hoče, da ostanete Slovenci, da ostanete katoliški. — Bori in borila se bo za vaše koristi in za vašo pravico. Neizprosno napoveduje boj vsem, ki oznanjajo nebesa na zemlji, ustvarjajo pa, kjer moč v roke dobe, pravi pekel revščine, pomanjkanja in trpljenja.

Proti vsem, ki oznanjajo svobodo zaradi osebnih koristi, ki jo v krvi zaduše zopet zaradi osebnih koristi, vstaja ona v imenu poštenja.

Vstaja proti sovražnikom Cerkve in skrunilcem cerkva in proti vsem, ki se skrivajo za stene cerkve, ki ji javno hlinijo vdanost, a tajno proti njej rovarijo, da iz njenih zased pobijajo katoliški delavski pokret.

Zavrača breznarodni internacionalizem, ker je protinaraven, obsoja fašistični nacionalizem, ki pred narodnostjo malikuje. Naše narodnostno stališče je vzvišeno nad dnevno trgovanje, ki ga drugi cenijo po donosnosti in ima v redu našega svetovnega nazora nepremakljivo mesto.

V jasnih sončnih dneh in v temnih časih preizkušenj ostane ljubezen naša do lastnega naroda vedno ista svetla točka.

Pokret ZZD je narodni delavski pokret, ki noče rušiti po zgledu ostalih delavskih pokretov narodove duše in njegovega samoniklega življenja. Ta pokret hoče le dvigati vse že obstoječe velike vrednote in jim v interesu organiziranega delavstva in njegovih pravic pripomoči do popolne zmage.

To so nekateri bistveni sestavni deli gibanja katoliško dosledne borbene delavske organizacije ZZD. Naloga in dolžnost vsakega zavednega slovenskega katoliškega delavca pa je, da jo z vsemi silami podpre.

Kdor torej stoji še vedno ob strani in čaka, mesto da bi za delo zgrabil z obema rokama in pomagal, čaka in pomaga, da se ruši narod in vera in pravica delavca.

Prokletstvo nedeljskega dela

»In sedmi dan je Bog počival od vsega svojega dela. In blagoslovil je Bog sedmi dan in ga posvetil.« Tako je zapisano v sv. pismu tam, kjer beremo o stvarjenju sveta.

»Posvečuj Gospodov dan!« To je tretja božja zapoved.

»Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sv. mašil!« To je cerkvena zapoved naše duhovne matere, kateri je dal Bog vso oblast nad našimi dušami. Za kako važno je smatral sam Bog to zapoved, sklepamo lahko že iz tega, da jo je postavil na tako odlično mesto med prve zapovedi, katere je On zapovedal.

Kako pa svet posluša Boga in Cerkev? Človek more v nedeljo komaj storiti korak iz hiše, da bi mu ne bili od nekod na ušesa zvoki nedeljskega dela. Svet pozablja, da se upira Bogu v svojo lastno telesno in duševno škodo posebno pri tej zapovedi. Dokazali bomo, da se drži nedeljskega dela posebno prokletstvo, ter lahko

prav tako rečemo, kot pravi pregovor, da »en krivičen vinar deset pravičnih sne«, da »ena oskrunjena nedelja še delo šestih delavnih dni požre.«

Koliko gospodarskega prokletstva se da dokazati kot posledico nedeljskega dela samo v naši okolici, bomo pokazali v sledečih številkah. Za danes prosimo vse, katerim je za obstoj krščanske družbe v naših krajih še kaj mar, naj začno sami premišljevat, kolikšno škodo povzroča nedeljsko delo duševnemu življenju družbe, kako vodi v razkristjanjevanje našega življenja ter v brezboštvo, katero je začetek konca.

Po tem razmišljanju upamo, da se jih bo našlo tudi nekaj, ki bodo začeli misliti na to, kako bi se to zlo dalo preprečiti, kako bomo družbo, ki je zašla, vrnila na pravo pot. To je naša dolžnost, ker nas Bog pri končnem obračunu ne bo samo vprašal, kaj smo storili slabega, temveč tudi, kaj smo opustili dobrega.

(Sledi prihodnjič.)

Zamujeni veliki trenutek!

Ob obletnici koroškega plebiscita

Na neki hiši nemške Koroške sem bral Kernstockove verze: »Hütet der Heimat heilige Scholle, — frei soll sie bleiben, — komme was wolle, — in Glück und Leid — deutsch soll sie bleiben in Ewigkeit!« — po slovensko: »Čuvajte sveto grudo domovinsko, svobodna mora ostati, naj pride, kar hoče, v sreči in boli, nemška mora ostati na veke!«

Vojška je bila končana, stara avstro-ogrška država je razpadla v svoje naravne sestavine, na-

stale so nove, narodne države. Tedaj smo rekli tudi Slovenci: Slovenska zemlja Slovincem! Slovenska zemlja svobodna in nedeljena! Kar je Bog združil z naravnimi vezmi krvi in jezika, naj človek ne loči!

Naše prizadevanje je temeljilo na naravnem pravu, naše zahteve so bile pravične. Slovan naj sam gospoduje na svoji zemlji! Slovenska zemlja naj ostane slovenska!

Zahtevali smo, da se tudi koroška slovenska

Z Jesenic

Roženvska pobožnost na Jesenicah in na Savi je prav lepo obiskana, zlasti na Savi je cerkev vsako jutro kar polna, ker pobožnost zelo pozivlja in dela privlačno zares lepo ljudsko petje. Kdor ne verjame, naj pride, pogleda, poslušaj in poje še sam.

Za poživitev verskega življenja v naši župniji bi bilo zelo potrebno postaviti na Hrušici, kjer je v skupnosti okrog tisoč ljudi, primeren božji hram. Hruščanom bi bila tako zelo olajšana udeležba pri službi božji.

Organista smo zamenjali. Spremembe so bili veseli vsi, ki jim je za lepo cerkveno glasbo. Novega organista g. Jozefa Kelvišarja poznamo kot dobrega pevovalca že iz prejšnjih let in upamo, da se mu bo posrečilo v kratkem naš cerkveni zbor dvigniti na nekdanjo višino. Vsi dobri ljudje, ki imajo veselje in zmožnosti, da bi mogli pri cerkvenem zboru sodelovati, naj ga pri tem prizadevanju podpro.

Gledališko predstavo »Domen« uprizori društvo »Aljaž« v Krekovem domu v nedeljo, dne 24. oktobra ob 8. uri zvečer. To bo prva predstava v novi društveni seziji. Zasedba vlog je prvovrstna in bo predstava vsestransko dobro pripravljena. Zatrdo smemo zato pričakovati, da bo v vsakem oziru dobro uspela. Zaradi njene močne tragike bodo igralci igro ponovili v spomin mrtvih na dan Vseh svetih.

Občni zbori posameznih edinic v Krekovem prosvetnem društvu, razen »Aljaž«, so bili pretekli dni. Vsi zbori so pokazali strumno enotnost celotnega članstva v smeri poglobitve in

Vsakdo reče, da je boljše in cenejše v novi manufakturni trgovini

PRI JERNEJU
Jesenice, Gosposvetska 12

Zato nas obiščite tudi Vi!

Ostanki polovična cena!

utrditve dosledno katoliške smeri.

Občni zbori fantovskega in dekliškega okrožja radovljiškega okraja so bili pretekli dve nedelji. Tudi ti zbori so pokazali, kako dosledno raste pokret naše mladine, tako številčno kakor tudi notranje organizatorično.

Sestanki odsekov Krekovega društva so se že pričeli. Tvarina, ki jo sestanki obdelujejo, je časovno aktualna in jo mora poznati vsak naš pokretaš. Vabimo vse naše prijatelje, da se v odsekih včlanijo in sestanke v svojo in skupno korist obiskujejo.

Obvezance po zakonu o telesni vzgoji obveščamo, da njegovo izvajanje radi proračunskih težkoč za kritje stroškov za enkrat se ni mogoče. Verjetno bomo goče s prazničnimi tečaji začeti šele z mesecem aprilom bodočega leta, ko bodo stopili v veljavo novi proračuni.

Avto v Plavški rovt je privozil prvič 16. septembra letos g. stavbenik Belcijan Boštjan. To je bil zanimiv dogodek za to lepo sončno gorsko vas. G. stavbenik nam je pravil, da bi se dala ta pot za avtovožnje primerno lahko urediti. Treba bi bilo napraviti odtočnih kanalov in za cestno posipanje primerno bolje poskrbeti. — Plavški rovt bi s tako cesto ob svoji zares lepi legi mnogo pridobil na vrednosti, pa tudi tujsko-prometno bi se dala ta postojanka zelo bogato izrabiti.

Banska uprava je nakazala Plavškemu rovtu 25.000 din podpore za vodovod, ki ga sicer gradi naša občina. Znesek je nakazan iz bednostnega fonda in bo v celoti porabljen za vzdrževanje potrebnega materiala. Pripominjamo, da je prejšnja občinska uprava od prejšnjih banknih uprav dobila v slične svrhe vsega skupaj okrog 900 dinarjev.

Uradni šimel pri banki upravi je izračunal, da porabi en razred na naših šolah povprečno za 50 dinarjev elektrike na leto. To je zelo enostavno. Ni pa računalo, da je pouk v nekaterih razredih samo dopolndne, da so nekatere šole v tematejših krajih, obrasle z drevjem, zaprte z zidovi sosednih stavb, da take šole porabijo povprečno večje zneske. Najbolj zanimivo pa je to pri enorazrednicah. Na en razred je določenih 50 dinarjev in toliko jih dobi enorazrednica. Ker najemna za elektroštevce stane na mesec 4 ali na leto 48 dinarjev, sme porabiti n. pr. naša svetokrižka šola le še za 2 dinarje elektrike na leto. Najhujše je pa to, da si

zemlja združi z ostalo slovensko zemljo v svobodni državi južnih Slovanov. Nič tujega nismo hoteli, svojo zemljo smo zahtevali.

V začetku je bilo videti, vsaj kar zadeva Koroško, da se bodo naše upravičene želje izpolnile. A na žalost — nismo bili kos svoji nalogi. Nismo znali izrabiti trenutka. V Celovcu je bilo tedaj, novembra l. 1918., vse prepričano, da bodo

Jugoslovani vsak čas zasedli Koroško. Podobno v Beljaku.

A kar bi se bilo **moralo zgoditi**, se ni zgodilo.

Ko so Nemci na Koroškem videli, da ničesar odločnega ne podvzamemo, so začeli boj. Dne 5. decembra 1918 so sklenili, da se bodo proti Jugoslovanom bojevali z orožjem.

Zamužen je bil veliki trenutek!

V novo delo

V poletnih mesecih društveno življenje in delo v posameznih odsekih nekako utihne, počiva. Zlasti v kulturno-vzgojnem oziru. Sestanki, kjer dobiva društvenik duhovno hrano zase in za boj z nasprotno mislečimi ljudmi, prenehajo. Tabori, ki se vršijo v poletju širom naše slovenske domovine, so samo dokaz naše številčne moči, samo pregled naših čet, in če posamezna edinica v vasi slovenskega naroda še stoji trdna v veri svojih očetov. **Posameznika vzgaja samo društvo, pri nas Krekov dom.**

Čim nastopi jesen, društveno življenje na znotraj zopet zaživi. Zopet se večer za večerom zbira velika društvena družina k delu in naukom za svoje življenje v smernicah pokreta. V mesecu septembru ali oktobru se vršijo občni zbori posameznih društvenih edinic, kjer se polagajo računi o izvršenem delu in se postavljajo nove naloge za bodoče. Čim so edinice to izvršile, sledi občni zbor matice, Krekovega prosvetnega društva. Do tega ni več daleč, samo nekaj dni nas loči. Zato ne bo odveč, če tudi na tem mestu razglabljam o tem, kako zgrabiti delo v društvu, da bo številna društvena družina imela od dela uspeh in bo pokret še vedno v javnem življenju udarna sila, kakor je to bilo doslej.

Delo v društvu ni lahko. To dobro vedo povedati vsi številni stari borci, ki so v društveno življenje na znotraj posegali. Danes je to delo mnogo težje. Živimo v času ostre duhovne borbe, ki se zaradi gospodarskih zmed v človeški družbi vedno bolj kristalizirajo v dva v najosnovnejših točkah nasprotna tabora. Ali bodo človekovo življenje uravnavale smernice katolicizma ali bo vodil družbo protiverski nauk Marksa — komunizem. Vsa borba med posameznimi pokreti, pa bodisi na desnici ali levici, je samo prehodnega značaja. Je samo uvod v odločilno bitko, ki se ima dovršiti. Ugledni sociologi in ostali javni delavci javno priznavajo, da se bosta na koncu koncev srečala katolicizem in marksizem. Kdo bo zmagal? Zgodovina katolicizma nam je močan dokaz, da bo tudi borbo s komunizmom prestal in nad njim zmagal. Tu nastane samo vprašanje s kakšnimi žrtvami. Na strani katoličanov, predvsem naših društev je, ki pri tem odločajo. Naša

katoliška društva po naši slovenski domovini imajo v naši razrvani dobi jako važen apostolat. Društvo, ki vzgaja svoje člane samo idejno, dela napak. Naša društva tega ne smejo. Mi moramo poleg idejnih snovi vzgajati tudi o vseh sodobnih perečih javnih zadevah na vseh področjih človekovega nihanja. Šele na ta način bomo vzgajili močnega in celega človeka, ki bo kos vsakemu in bo povsod zmagoval in pridobival druge.

Kako in na kak način? Jaz povem samo svoje mnenje. Prav pa je, celo mora biti, da vsak član naše društvene družine o tem premišljuje zdaj pred občnim zborom in bodisi na tem mestu ali pa na občnem zboru samem pove svoje misli za napredek društva in našo duhovno obogatitev.

Društvo je prostovoljna združba ljudi, ki imajo skupen cilj in enoten nazor o življenju. V društvu se mora vsak brezpogojno podrediti skupni društveni disciplini. Disciplina nad vse! Kdor spada v društveno skupnost, ima dolžnost. V skupnosti pa je prostovoljno.

Mi smo v delavskem kraju, kjer imajo strokovne organizacije delavcev za njih gospodarsko stran in kulturno usmerjenost velik pomen. To moramo pri svojem vzgojnem načrtu imeti stalno pred seboj. Naša mladina je v pretežni večini iz delavskih vrst, ki si že ali pa si bo šele služila svoj kruh od dela v tovarni. Ne samo mladina, tudi naše žene in dekleta naj na svojih sestankih slišijo krepko besedo o tem. Vsak stan se zaveda važnosti svoje gospodarske zaščitnice, tudi delavski se mora. Društvena vzgoja k temu lahko veliko pripomore. Tvarina o današnjih socialnih problemih naj bo pogosta in izčrpna. Gosarjev »Za nov družabni red« nam daje vse. Naša mladina mora poznati pomen zadružništva. Pomen doslednosti in brezkompromisarstva v vsem javnem delovanju. Pomen odločnosti in znanja. Naš oder naj bo samo zrcalo našega dela in hotenja za določen cilj. Naj bo samo glasnik naših idejnih smeri in zvestobe. Vsak društvenik naj vrši, kar mu je odrejeno. Katoliško izobraženstvo obojega spola pomagaj še naprej, še mnogo bolj kot dosedaj. Vsi smo dolžni, tisti, ki več zna, še bolj. Saj hočemo, da gre naša pot naprej v razmah. **Društvenik.**

Jesen in „Tovarniški vestnik“

»Tovarniški vestnik« je v svojem uvodnem članku zadnje številke »Jesen« prinesel marsikaj zanimivega, kar nas miče nekoliko razmotriti. Ne obregnili bi se obenj, če bi ne vedeli, da se ta list brezplačno deli med tovarniško delavstvo zgolj zaradi »dobro podjetja in delavstva«, v čemer naj bi bil tudi njegov namen.

Toda baš ta namen poraja misel: zakaj bi se moralo delavstvo zadovoljiti s kakršnokoli vsebino lista baš zaradi tega, ker ga prejema kot darilo podjetja in zakaj se mu ne bi dalo vsaj na uvodnem mestu takšno snov, ki je terja njegov odnos do podjetja.

Temu nasprotuje uvodnik »Jesen«, ki obravnava v stilu »filozofskega eseja« preobrazbo božje

narave z vidika človeka, ki se mu vse to snovanje zdi nasilno in razglablja o sredstvih, kako bi se tega »nasilja« ubranil.

Že prvim odstavkom bi se dalo marsikaj oporekati, toda pustimo to, saj narava sama triumfira nad njimi. Tiče se nas vpliv narave na človeka, njune skupnosti in blagodati letnih časov, ki so po božji uvidevnosti neizčrpno bogastvo za človeka in v njegovo veselje.

»Letni časi mu v domove prinašajo le še poezijo.«

Tako uvodničar. Kako misli s to prinašajočo poezijo, se nam zdi, da smatra človeka kot sužnja narave, čeprav na nekaterih mestih zatrjuje, »da človek kljubuje hotenju letnih prilik«. Kljub

temu ga pa prikazuje kot ovčico stvarstva božjega, ki ubeži pred nasilno »jesenjo« pod streho in se veseli ob žarkih poezije (!), ki jo je prinesel bogve odkod, kakor da ne bi bil zadosti srečen v obilju družinskega blagoslova. Pozabil je povedati »ljubim« delavcem, da je vsa poezija v človeku samem in da je le hlapčevstvo materiji tisti »letni čas«, ki jo ubija.

In dalje: »Tam (v domovih) je neodvisen tudi kot človek.«

Kakšnega človeka neki misli? Pa vendar ne zgolj telo, ki se mehanično plodi (Marx)? Ali ni človek povsod? In ali ni neodvisen povsod, saj mu je dal Bog vse vidne stvari v oblast ter ga postavil za gospodarja? Mogoče je uvodničar mislil samo na odvisnost delavca od kapitala. V tem primeru bi to stališče razumeli in bi ga moral tudi on brez strahu priznati. Kakšna ironija; samo doma bodi neodvisen, drugod pa suženj samo zato, ker je tak letni čas in smo se z zemljo privrteli do tam in tam...

V nadaljnjem odstavku se zdi, da zavrača svoje prejšnje trditve, ko piše: »Koliko pesmi pojemo jeseni, koliko slavospevov jesenski prirodi, ki je tako mirna, tako božajoča in lepa, kakor pesem uspavanke itd.«

In spet na stari tir zanikanja teh naravnih lepote, ko nadaljuje: »Tudi jeseni so dali umetniki svojo lepoto, da v njej laže dihamo.«

Na skriti naslov

V polemiko, ki se je razvnela po našem časopisju zaradi knjige André Gideja: »Povratek iz Rusije«, so dregnili tudi jeseniški častilci Stalina s svojim ogorčenim mnenjem v dokaz, da so vse druge razlage te knjige krivične, »napete na politično kopito«, kakor se je izrazil eden glavnih mož v tisti grupi, ki tabori nekje v dolnjem mestu. Naši poročevalski službi naj bo izrečena zahvala za to, ker njenemu budnemu očesu ni bil prikrit tisti sestanek tam doli, na katerem se je poleg drugih »perečih problemov« krojilo javno mnenje o tej knjigi v prid propagandi tistih krivih prerokov, ki imajo poleg javne funkcije še svoj »inkognito«. Kljub silnemu naporu vodstva, da bi s svojimi dokaznimi predavanji dali merodajno vrednost svoji razlagi ter ji priborili odločujoče prvenstvo, je bil spričo jasnosti in pravilnosti razlage zdravih mislecev ves njihov trud zaman. Končno so se zadovoljili s tem, da so peščico svojih zvestih prepričali, s kakšnega stališča si morajo tolmačiti »Povratek iz Rusije«, da bo njih »inkognito« neužaljeno in vera v »Batjuško« še trdnjša.

Seveda, pri tem naj bi ostalo. Pa je k sreči še enkrat zagrmel plaz, ki ga je sprožil isti Gide, ko je izdal drugo knjigo kot sijajno brco rdečim kritikom: »Reouches à mon Retour de l'URSS«.

V tej knjigi najprej obdolži odgovorne voditelje komunizma, da vedoma in hoté zavajajo ter na najogabnejše načine izkoriščajo delavske mase. Nato roti francoske in tudi ruske delavce, naj slednjič že odpro oči. Zatočenci na južnem delu Jesenic naj sami poslušajo Gideja, ko dobesedno piše:

»Rusija se spreminja iz meseca v mesec. Prav to me straši. Iz meseca v mesec se slabša položaj v Rusiji. Vedno bolj se oddaljujejo od položaja, v katerem smo upali, da je ali da bo.

Začenjate se vznemirjati, tovariši, kar priznajte. In vprašujete se, videč krvave moskovske procese, z vedno večjim strahom: Doklej bomo morali vse to odobravati?

Prej ali slej se vam bodo odprle oči. Morale bodo spregledati. Potem pa se boste vprašali poštenjaki: Kako smo mogli biti toliko časa slepi.«

Čudno. Prej smo peli hvalnice naravi, zdaj pa težko dihamo in čakamo umetnike, da nam dajo svojo lepoto. Čemu je treba tako strašne obsodbe naravnih lepote, katerim so geniji odpirali svoje duše, da je moglo njeno bogastvo vanje. Celó tako daleč gre, da poje slavo slikarjem in kiparjem ter jim pripisuje dela Boga samega, ki jih s spoštovanjem občudujejo.

»Vsi pa imamo jesen radi, ker daje. Radi jo imamo, kakor tisti vzorni ženin nevesto, ki je izračunal, da bo z njo vsestransko pridobil, potem pa je šel k staršem in jim rekel, da hčerko »iskreno ljubi«.

Ta odstavek naj bi bil nekak oddih po narporni poti razmišljanj o jeseni. In predstavljena nam je v celoti kot ljubica, ki smo jo čakali s prekrizanimi rokami, kdaj si bo pridobila toliko, da jo bo vredno vzeti. Pozabil pa je, da si je v potu svojega obraza prislužil človek te sadove, ker drugače ne bi bil navedel primer, ki spada med gnusne trgovske račune poedincev.

Tako, gospod uvodničar, da zaključimo z Vašimi besedami: »Zopet smo se z našo ubogo zemljo privrteli na neke razdalje« itd., in mi obžalujemo, če se misli s članki, iz katerih veje materialistični nazor, »privrteti« delavstvo do »neke razdalje«, ki ga bo popolnoma ločila od osebne svobode in dostojanstva, ker »Jesen« ni v dobro delavstva in v končnih posledicah niti ne podjetja.

Po porazni sodbi o šolskih in prosvetnih razmerah sploh pa nadaljuje:

»Zelo se bojim, da se bo položaj glede delavskih stanovanj še poslabšal. Novi gradbeni načrti daleč zaostajajo za potrebami. Kjer danes stanujejo po trije v eni sobi, jih bo kmalu moralo stanovati pet ali šest. Razen tega pa gradijo nove stavbe za delavska stanovanja tako hitro, tako površno in iz tako slabega materiala, da kmalu ne bodo več uporabna.

Rusiji še posebno očitam, da smo bili nalagani, ko so nam pravili, kako zavidanja vreden je položaj delavstva. In tudi našim komunistom očitam, da se delavcem zavestno ali nezavestno lažejo, v tem primeru v dosego svojih političnih namenov.

Ruski delavec je vezan na svoje podjetje tako kakor kmetje na kolhoze in sovhoze, kakor lksion na svoje kolo. Delavec odkazanega mesta ne more zapustiti. Ni svoboden, da bi šel in ostal, kjer hoče in kamor ga morda vlečeta ljubezen in prijateljstvo. Ne sme biti samostojen, ker mora biti zmerom na uslugo nadrejenim.

Pri tem pa je v položaju paradokso tole: Delavci, katerih dnina znaša pet rubljev in še manj, so obsojeni v skrajno bedo. To pa zato, da morejo nekateri protežiranci dobivati ogromne plače in zato, da se dobijo sredstva za intenzivno propagando, ki naj našim delavcem dopoveduje, kako srečni so ruski.

Želel bi, da bi se manj govorilo o dobrem položaju ruskih delavcev, kajti to bi jim dovoljevalo nekoliko boljše življenje. Zadnji čas je, da komunistične stranke spregledajo, zadnji čas, da se neha varati.

Če stranka ne spozna, naj spoznajo vsaj delavci, da jih komunisti sleparijo prav tako, kakor Moskva slepari komuniste same.«

Tako. Kar so zamolčali predavatelji, to smo hoteli povedati mi — to namreč, da v sredini sodeža tiči črv in ne pomaga nič, če ga še tako blazno skrivajo. Ta črv pa mora poginiti prej, preden se bo razplodil.

Delavci,

branite svoje strokovne organizacije v smislu in pravcu narodnih tradicij in skupnosti.

uradni šimel niti dopovedati ne da, da je to nespamet.

Tajniška mesta v naših podeželskih občinah so v dnevnem časopisju skoro vsak dan razpisana. Pri nas je cela vrsta fantov in deklet, ki imajo po napravljeni maturi na meščanski šoli zadostno kvalifikacijo, da ta mesta zasedejo. Prekrižanih rok hodijo okrog in čakajo, mesto da bi za slične službe zaprosili. Mesto tajnika v sedanjem sistemu občine je vendar velike važnosti za vsak kraj in je zato ta služba po svojem položaju često odločilna, vedno pa častna. — Opozarjamo na to zlasti mlade, delavne fante, ki bi v takem službenem namешčenju lahko mnogo koristili dobri stvari med ljudstvom.

Opozarjamo starše šoloobveznih otrok, da je nedeljska in praznična služba božja po zakonu za vse šolarje obvezna prav tako, kakor je obvezen obisk šolskega pouka. Seveda so učenci tudi v vesti vezani, da sv. maše ne zanemarjajo. Učencem, ki iz nezadostnega vzroka niso pri šolski maši, ki je ob 8. uri na Jesenicah, se to ne more opravičiti. Radi reda in versko-nravne vzgoje opozarjamo starše in varuhe, da to nujno upoštevajo.

Z Breznice

V zvezi z baklado, ki jo je priredilo sokolsko društvo v Žirovnici na večer pred kraljevim rojstnim dnem, so nastale govorice, ki imajo namen vreči senco na nekatero krajevno osebnost ter jih ožigosati pri nepoučenih kot protidržavne elemente. Vpojasnilo vsem tistim, ki so dobre volje in poštenega mišljenja, pa morda niso imeli prilike slišati tudi drugo plat zvona, navajamo sledeče vrstice:

Tukajšnje sokolsko društvo je organiziralo na predvečer kraljevega rojstnega dne nekako proslavo z javnim obhodom. Da ne bi prireditelje izgledala kot izključno sokolska zadeva, je odbor sokolskega društva pritegnil k sodelovanju tudi nekatero krajevno organizacijo. Nikakega obvestila, kaj šele vabila pa društvo ni poslalo ne krajevne- mu prosvetnemu društvu, ne občinskemu uradu in tudi ne šolskemu upraviteljstvu. Namen, ki je vodil prireditelje pri takem postopanju, je očividno in vsakemu resno mislečemu dovolj jasen.

Pri proslavi je živahno sodelovala tudi sokolska mladina, kar je za nje v redu. Netaktnost in nekorektnost pa je zagrešilo sokolsko

društvo, da se ni zaradi sodelovanja mladine pri proslavi obrnilo na krajevno šolsko oblast. Po šolskih predpisih (glej tudi »Šolski red« pogl. III, točka 12) morajo posamezna društva zaprositi šolsko upraviteljstvo, da daje učencem dovoljenje za sodelovanje pri javnih prireditvah.

Nekaterim ni bilo prav, da je ljudstvo vzklikalo: Bog živi kralja Petra! ter so nekaj oseb naznanili orožništvu. — Vemo, da je gotovim osebam ime božje prav neprijetno, znano pa je tudi, da naša vojska pozdravlja svoje predstojnike, tudi najvišje, z vzklikom: »Bog ti pomogao!« (Bog ti pomagaj), ne pa s kakšnim drugim pozdravom.

Zelo otročje in nezgojno pa se nam je zdelo, ko je morala mladina v sprevedu glasneje in močneje kričati pred hišami onih lastnikov, ki so predstavnikom prejšnjega režima neljubi.

Nemodrega vzgojitelja se je pokazal tudi oni slavnostni govornik, ki je s svojim govorom vzbujal pri poslušalstvu in to vpricho otrok nerazpoloženje proti krajevni šolski oblasti ter povzročil celo vzklike: »Dol z njim!« (mišljen je bil s tem šolski upravitelj). Ni čudno, da ob takih »vzgojiteljih« in nasprotnikih šolske vzgoje raste mladina v čim večjem divjaštvu in surovosti.

Slavko Savinšek:

Med Mežakljo in Mirco

(Dalje)

»O, res?« Več ne morejo ustnice povedati. Samo črna njegova roka vztrepeta v dekletovo belo dlan. Pozdrav in zahvala sta v njej.

»Uh, kako si črn!« našobi dekletke že itak malce zavihnjene ustnice in vrže pogled preko fanta v mimoidoče.

»Ali se šobiš za poljub, Anica?« ji zalučič v smehu v lice krepak dedec.

»Za Vas gotovo ne!«

»Pa za tega, za Joža!«

»Komu mar!«

»No, no, saj ni nič hudega!« tolaži odhajajoči zbadljivec.

Jože pa mu je za zbadljivko hvaležen.

»Si slišala, Anica?« Oči mu goré idočemu ob njeni strani in telo njegovo je kakor vzpeto ob njej — četudi sta oba enake rasti — v ponosu fanta na lepo dekletko.

»Mar ti bom krog vratu padla sredi ceste?« se upirajo napete ustnice. In že prijazno odzdravljajo mlademu uradniku, ki mehko pozdravlja: »Klanjam se, gospodična!« Pa brž dalje vzplavajo po cesti naprej, planejo v levo, v desno. A Jože nemo lovi poglede in molči.

»To si danes pust, Jože!« Pride ti človek naproti, da se razgleda in razvedri, pa naj še ob tebi hodi tih in mutast. O, nič več ne pridem!«

»Anica, ne bodi huda. Saj me je kar sram iti takle s teboj!« — In čez malo časa: »Čemu še ti ne delaš v tovarni?«

»Tako, tudi mene bi hotel umazano in črno in še bolno povrh. Saj itak doma delam dovolj. Prav nič nisem prosta. Tisto večno šivanje in vbadanje in sedenje ob šivalnem stroju. Zdaj pa še v tovarno. Jako prijetno. Kaj ti vse na misel ne pride!«

»Ah, kar tako sem dejal. Da me ne bi bilo

sram s teboj, ker sem jaz tak. Tako pa bi bila oba enaka.«

»Saj me še to jezi, da je ata v tovarni!«

»Nikoli mu ti kosila ne prineseš. Zmerom mama ali Minka. Včasih te tako težko čakam, pa mislim: danes morda prinese Anica. — In ni te.«

»Nimam časa. Pa tudi ne ljubi se mi zmerom preoblačiti se. V domači obleki pa vendar ne morem na cesto in v tovarno. Tisti čas po kosilu pa rada kaj malega berem.«

»Jaz bi tudi, pa nimam časa. Po delopustu je še zmerom delo doma.« Hipno je premolknil in čez čas mehko: »Glej, Anica!« Iz žepa plaho privleče lepo izdelano medeno spenjačko z vložnim ročajem.

»Da boš laže spenjala gumbe na čevljih. Anica. Hočeš?«

»O, kako je lepa! — Hvala, Jože!«

Poigra se z njo, zatakne si jo v lase, obesi na predpasnik in vrtnički med prsti. Fantove oči igrajo v veselju in beseda mu toplo zaprosi:

»Anica, ali boš nocoj doma? Okrog osmih bi imel čas.«

»O, bom, kar pridi. Nocoj bom brala. Dreja mi je prinesel včeraj lepo knjigo. Tako je zanimiva.«

»Dreja?«

V obraz mu leže senca, komaj opazno.

»Ali je še doma? Mislil sem, da je že odšel v šole. Menda je že čas.«

»Pravi, da ostane še par dni. Kar nič se mu ne mudi letos.«

Joževe oči se za trenutek skrijejo za veke in pogled podrsi po prašni cesti.

»Vidiš ga, prav tamle gre, ali ne?«

Fant dvigne oči. »Da, Dreja je!«

»Bog ve, ali je bil zdajle pri nas? Mene pa ni bilo doma. Morda je prišel po slovo.« Oči ji poigrajo in hite Dreji naproti. Sloki študent jo je že ugledal ter se vidno pognal v korak. Cesta se je že izpraznila, le posameznik je še omahoval vanjo.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zakonih določene meje. Nove vloge izplačuje vedno promptno.

Zadružna tiskarna Ljubljana Tyrševa 17

se priporoča jeseniškim tiskarjem za izdelavo vseh v knjigotiskarsko stroko spadajočih del, ki jih izvrši lepo, solidno in po nizkih cenah

Telefon števil. 30-67

Za električno

Vam nudi vse najugodnejše

Jože Markež

Jesenice, Murova, tel. 605

Ceneno in dobro prehrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

JESENICE KREKOV DOM